

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.382/2022/5.

A felperes:

felperes neve (állandó lakóhelyefelperes lakóhelye, tart.h.: Bv. intézet neve Bv. Intézet, bv. intézet címe)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Ujvári Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Ujvári Tamás ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

Az alperes:

alperes neve (alperes székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Némethy Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Némethy Barbara ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

A per tárgya:

Sérelemdíj

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Szegedi Törvényszék 20.P.21.435/2021/34.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

A felperes, 20.P.21.435/2021/35.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a 18 000 (tizennyolcezer) forint összegű elsőfokú eljárási illetéket a felperes – az erre irányuló külön felhívás nélkül – az esedékesség napjáig köteles megfizetni a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájára.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 12 700 (tizenkettőezer-hétszáz) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájára – 24 000 (huszonnégyezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I N D O K O L Á S

A tényállás

[1] A felperes 2021. február 2. napján 19.00 órakor érkezett meg a Bv. intézet neve Büntetés-végrehajtási Intézetből az alperes III. számú objektumába, ahol 2021. február 2. napja és 2021. február 10. napja között a 244. számú zárkában került elhelyezésre. Ez a zárka 2020. november 30. napjától – folyamatosan – dohányzóként nyilvántartott lakóhelyiségnek minősült. A felperest, aki 2008. november 5. napjától nemdohányzó státuszúként volt nyilvántartva, a zárkában együtt helyezték el a szintén nemdohányzó státuszúként rögzített személy 1 neve, személy 2 neve, személy 3 neve, és a dohányzó státuszú személy 4 neve, személy 5 neve és személy 6 neve elítéltekkel.

[2] A felperes „adatpostája” – amely a dohányzói minőséget is tartalmazta – 2021. február 2. napján 16:46:29 órától az alperes számára hozzáférhető volt. A felperes és a vele egyidőben befogadásra kerülő személyek szóban is nyilatkoztak a biztonsági tiszt felé dohányzási szokásaikról.

[3] A zárkában elhelyezett dohányzó elítéltek láncdohányosok voltak. A 244. számú zárka járványügyi megfigyelésre volt kijelölve, ezért az ott tartózkodó személyek csak a séta 1 órás idejére és tisztálkodás céljából hagyhatták el azt rövid időre, egyébként a nap 24 órájában a zárkában tartózkodtak.

[4] A zárka kiszellőztetésére egy kétszárnyú ablak állt rendelkezésre, ezt azonban a per tárgyat képező téli időszakban csak korlátozott mértékben tudták használni.

[5] A nemdohányzó személyek – így a felperes – szóbeli jelzései alapján nem történt intézkedés a dohányzó és a nemdohányzó elítéltek elkülönítésére, ezért a felperes a Befogadási és Fogvatartási Bizottság (BFB) 2021. február 10. napján megtartott ülésén ismét jelezte a problémát. Ezt követően a felperest még aznap délután nemdohányzó zárkába helyezték át.

[6] A felperes 2021. február 26. napján ügyészi meghallgatást kért, ahol szintén panaszkolt, hogy korábban nemdohányzó státuszú fogvatartottként dohányzó státuszú fogvatartottakkal együtt, dohányzó zárkában helyezték el. Az ügyészségi meghallgatás eredményeként a Főügyészség neve a BV.../.../12. számú, 2021. júniusában kelt levelével felhívással élt az alperes intézetparancsnoka felé és kérte intézkedését annak érdekében, hogy a végrehajtás során a dohányzó és nemdohányzó elítéltek elkülönítésére vonatkozó törvényi kötelezettséget tartsák be. A főügyészségi ügyész a BV.../.../13. számú levelével tájékoztatta a felperest a panasz kivizsgálásáról és eredményéről, valamint a megtett intézkedéseiről.

[7] A felperes kártérítési eljárást is kezdeményezett az alperesnél 2021 márciusában. A felperes a/135-3/2021. számú, 2021. március 20. napján kelt határozatával elutasította a felperes kártérítési igényét azzal az indokkal, hogy a dohányzó fogvatartottak melletti elhelyezésre átmenetileg, a járványügyi helyzet hatékony kezelése miatt volt szükség. Ezen kívül az indokolás arra hivatkozott, a felperes nem nyújtott be panaszt a sérelmezett 9 napos időszakban, csak jóval később állt elő ezzel, amikor már a dohányzási szokásának megfelelően került elhelyezésre. Az elutasítást indokolta az is, a felperes nem szenvedett egészségkárosodást az átmeneti időszak alatt.

A kereset

[8] A felperes a keresetében 300 000 forint sérelemdíj, valamint perköltségei megfizetésére kérte kötelezni az alperest a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:43. § a) pontja és 52. §-a rendelkezéseire hivatkozva. Perköltségei megtérítését a csatolt megbízási szerződés és tényvázlat alapján kérte a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 2. § a) és b) pontja és a 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján. Anyagi jogalapként hivatkozott a 2013. évi CCXL. tv. (a továbbiakban: Bvtv.) 99. § (1) bekezdés e) pontjára és a Ptk. 2:42. § (2) bekezdésére. Állította, 2021. február 2. napjától 2021. február 10. napjáig nemdohányzó léteére erős dohányosokkal együtt dohányzó zárkában helyezték el és tartották, szóbeli és írásbeli panasa ellenére nem helyezték nemdohányzó zárkába. A láncdohányosok között volt kénytelen tölteni az egész napját, hiszen járványügyi megfigyelés alatt tartották az áthelyezett elítéltekkel együtt, ezért nem mozgathatott szabadon a körleten, szellőztetésre sem volt

megfelelően lehetőség a hideg idő miatt. Hivatkozott arra, az Ügyész is megállapította, hogy az alperes jogellenesen járt el. Köztudomású tény, hogy a dohányzás káros az egészségre és az is, hogy a Bvtv. 99. § (1) bekezdés e) pontja szerinti rendelkezést sértette az alperes, amikor dohányzó zárkában helyezte el és nem a dohányosoktól elkülönítetten. Ezzel megsértette az egészséghez fűződő személyiségi jogát. A sérelme okán a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése alapján sérelemdíjra tartott igényt, melynek mértékét napi 33 333 forint tétellel számolva 9 napra összesen 300 000 forintban határozta meg. További érvelése szerint azt a nyilvánvaló tény, hogy a dohányzás káros az egészségre, nem kell bizonyítania és az alperes, mint közhatalmat gyakorló jogi személy, nem hivatkozhat bagatell jogsértésre sem.

Ellenkérelem

[9] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Indokolásként előadta, a Bvtv. 7. § (1) bekezdése szerinti büntetés-végrehajtási jogviszony áll fenn a felek között, amely a felek jogait és kötelezettségeit meghatározza. A COVID 19 koronavírus járvány kapcsán kiemelt feladata volt a járvány megfelelő kezelése az erre elkülönített egyik kiemelt (III. számú) objektumában, ahol a felperes is elhelyezésre került a 244. számú zárkában. A járvány elleni védekezés hatékony végrehajtása keretében és érdekében átmenetileg szükség volt arra, hogy ideiglenesen nemdohányzó fogvatartottat is dohányzó zárkába helyezzenek. Lényeges továbbá, a felperes nem bizonyította, csak állította, hogy panasszal élt felé. Másfelől azt sem bizonyította, hogy bármilyen egészségkárosodást szenvedett az állított jogsértés miatt. Panaszt és kártérítési eljárást is csak azt követően kezdeményezett, hogy megszűnt a sérelmes helyzet. Ezt pedig úgy kell tekinteni, hogy a „jogsértő” helyzethez hozzájárult [Ptk. 2:42. § (3) bekezdés].

[10] A sérelemdíj igény kapcsán hangsúlyozta, az kompenzáció, az elszenvedett sérelemért jár és mértéke a jogsértés súlyához igazodik, amelyről a bíróságnak mérlegeléssel kell határoznia. Ennek során értékelni kell a jogsértő magatartás módját, hatását, eredményét, a felróhatóság súlyát és az érintett esetleges közrehatását. A felperes esetében legfeljebb passzív dohányzásról lehetett szó és azt kellett volna igazolnia, hogy az károsította az egészségét 9 nap alatt. E körben hivatkozott a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.421/2020/6. számú határozatára.

Az elsőfokú bíróság döntése és indokai

[11] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és a felperest 63 500 forint perköltség megfizetésére kötelezte az alperes javára, továbbá kötelezte, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 18 00 forint eljárási illetéket.

[12] Megállapította, a felperes egészséghez való személyiségi jogának megsértését ténylegesen az alperes közhatalom gyakorlása során kifejtett jogellenes tevékenységére alapította (Ptk. 6:548. §), ezért a sérelemdíj iránti igény körében – függetlenül attól, hogy a sérelemdíj szabályai a kártérítési jogtól elkülönülnek – a kártérítési felelősség szabályait is alkalmazni kellett [Ptk. 2:52. § (2) bekezdés]. Ennek megfelelően a sérelemdíj fizetési kötelezettség alóli mentesülés feltételeit – a kártérítési felelősség alóli mentesüléshez

hasonlóan – a jogsértő személyére irányadó felelősségrendszer alapján kell meghatározni. Ilyen módon az alperesnek a kimentés körében – ahhoz, hogy a felelősség és ehhez képest a sérelemdíj fizetési kötelezettség alól mentesüljön – azt kellett bizonyítania, hogy magatartása nem volt felróható, vagyis úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Végül soron a közhatalmi jogkörben okozott kárért való felelősségi rendszer alapján kellett megítélni az alperesi magatartást azzal, hogy a perben elsősorban az volt vizsgálendő, megvalósult-e valamely alperesi magatartással a felperes által állított jogsértés.

[13] A Ptk. 2:42. § (2) bekezdése generálklauzulaként rögzíti, az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat – köztük a Ptk. 2:43. § a) pontja szerinti élet-, testi épséghez és egészséghez, valamint a b) pont szerinti magánélethez való jogot – mindenki köteles tiszteletben tartani. Főszabály szerint minden személyiségi érdeksérelmet okozó magatartás jogellenes. A perbeli esetben ez azt jelenti, függetlenül attól, hogy az alperes jogszabályszerűen járt-e el a felperes 244. számú zárkában történő elhelyezésekor, vizsgálni kellett, megvalósult-e a felperes oldalán személyiségi érdeksérelme. Ennek megfelelően egyfelől azt kellett feltárni, az alperes a sérelmezett tevékenységével okozott-e személyiségi jogsérelmet a felperesnek, másfelől azt, ha megállapítható a jogsértés, az olyan súlyú-e, hogy maga után vonja-e az alperes sérelemdíj fizetésére kötelezését. Az állandó bírói gyakorlat szerint ugyanis csak a kirívó, a bagatell mértéket meghaladó sérelem járhat sérelemdíj fizetési kötelezettséggel.

[14] A törvényszék kiemelte, a Ptk. 2:43. § a) pontjában rögzített élet-, testi épség és egészség megsértésével kapcsolatos személyiségi jog az ember alapvető joga [Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdés]. A felperest terhelte a bizonyítás [a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXCV. tv. (a továbbiakban: Pp.) 265. § (1) bekezdés] a nemvagyoni kártérítési igény ténybeli alapjaként megjelölt, az alperes által részben vitatott tényállításokra nézve, nevezetesen arra vonatkozóan, az alperesi intézményben történő elhelyezésekor az általa állított időszakban dohányzó zárkában, láncdohányosok között került elhelyezésre, továbbá a tekintetben is, hogy ezzel őt jelentős érdeksérelme – az állított egészségtromlás – érte. E körben a felperes személyes előadása, a becsatolt okirati bizonyítékok és tanúk vallomása állt a törvényszék rendelkezésére.

[15] A Bvtv. 99. § (1) bekezdés e) pontja kimondja, a szabadságvesztés végrehajtása során el kell különíteni a dohányzókat a nemdohányzóktól. Az alperes eredeti perbeli álláspontját megváltoztatva utóbb nem vitatta, és a főügyészségi ügyész vizsgálata is megállapította, hogy a felperest 2021. február 2. és 2021. február 10. napja közötti időszakban nemdohányzóként dohányzó elítéltek között helyezték el „dohányzó” zárkában, ezzel megsértve a Bvtv. hivatkozott rendelkezését. Ez okból történt ügyészi felhívás az alperesi intézet parancsnokához a dohányzó és a nemdohányzó elítéltek elkülönítésére vonatkozó törvényi kötelezettség betartása érdekében. A felperes állítását személy 3 neve és személy 5 neve tanúvallomásaikkal alátámasztották. A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként kétség nélkül megállapítható volt, hogy az alperes jogszabályba ütköző módon helyezte el a felperest nemdohányzóként dohányzó elítéltek között, úgy, hogy az első naptól tudott arról, a felperes nem dohányzik.

[16] személy 3 neve és személy 5 neve tanúk alátámasztották a felperes azon állítását is – aki az ügyészségi és alperesnél indított kártérítési eljárás során következetesen ugyanezt adta elő –, az újonnan behelyezett fogvatartottakkal együtt jelezte, hogy nemdohányzó, több

alkalommal kérve a megfelelő elhelyezést. Ezen kívül az ügyészségi vizsgálat is azt állapította meg, hogy az alperes már 2021. február 2. napján 16 óra 46 perc 29 másodperctől hozzáférhetett a felperes „adatpostájához”, amely – többek között – tartalmazta a dohányzói minőségre vonatkozó adatot is.

[17] A bíróság a továbbiakban kitért arra, hogy alperes a kimentés körében, mentesülése érdekében, a felróhatóság hiányára hivatkozott, amennyiben azt állította, a felperes nem tett eleget együttműködési kötelezettségének, amikor a perbeli időszakban nem jelezte, számára sérelmes az elhelyezés, ezzel mintegy hozzájárult a sérelmes helyzethez. Másfelől azzal védekezett, a COVID 19 koronavírus járvány kapcsán kiemelt feladata volt a járvány megfelelő kezelése és az erre elkülönített egyik kiemelt objektum volt az, ahol a felperest elhelyezték a 244. számú zárkában.

[18] Az alperes a törvényszék álláspontja szerint a felelősség alól nem tudta kimenteni magát. Kétségtelen, a felperes nem tudta bizonyítani, hogy írásban is panaszolta az elhelyezést. Azonban személy 3 neve és személy 5 neve vallomása alátámasztották azt a felperesi állítást, miszerint az elhelyezés első napjától kezdve jelezte, hogy kéri az áthelyezését nemdohányzó zárkába. Lényeges továbbá, az ügyészségi vizsgálat megállapítása szerint is az adatposta már az elhelyezés első napján rendelkezésre állt, az alperes tudott arról, hogy a felperes nemdohányzó. Nincs adat arra, hogy a szóbeli panasz alapján az alperesnek ne kellett volna intézkednie. tanú 1 neve és tanú 2 neve tanúk egyezően vallották, hogy szóbeli panaszra, „jelzésre” is kötelesek intézkedni a megfelelő elhelyezésről. Ennél fogva a bíróság alaptalannak találta az alperes azzal való védekezését, hogy a felperes a hallgatással hozzájárult a jogsértő helyzethez és annak fennmaradásához, ezért ez az érvelés nem volt alkalmas a felelősség alóli mentesülésre.

[19] Amellett, hogy a tanú 1 neve és tanú 2 neve tanúk egyezően vallották, az „adatposta” adatai – ennek hiányában az elítélt nyilatkozata – alapján – akár egy elítélt kedvéért zárkakiürítéssel – kötelesek gondoskodni a dohányzási szokásnak megfelelő elhelyezésről, egyikőjük sem számolt be arról, hogy ez a főszabály a COVID idején módosult volna. Az ügyészi vizsgálat is megállapította a jogsértést, nem utalt COVID idején alkalmazandó eltérő szabályokra. Kiemelendő, az alperes sem hivatkozott a COVID idején alkalmazandó konkrét, eltérő rendelkezésre, és az ellenkérelmében maga is úgy fogalmazott, „átmenetileg szükség lehetett” az általa alkalmazott elhelyezésre, azonban a 8 napos időszak nem tekinthető átmeneti elhelyezésnek. Az előbb részletezettek alapján a törvényszék megállapította, az alperes rendkívüli COVID helyzettel kapcsolatos védekezése sem volt alkalmas arra, hogy a jogsértés fennállta alól mentesüljön.

[20] A felperes sikerrel bizonyította, hogy az alperes jogellenesen (felróhatóan) járt el, amikor a 244. számú zárkában helyezte el dohányos elítéltek közé, és a jelzés ellenére ezen nem változtatott haladéktalanul.

[21] Az elsőfokú bíróság Ptk. 2:52. § (2) bekezdésében rögzített utaló szabályból indult ki, mely szerint a kártérítési felelősség szabályainak (Ptk. 6:518. §) alkalmazása során a bíróságnak vizsgálnia kellett, sérült-e a felperes Ptk. 2:43. § a) pontja szerinti – jogalapként megjelölt – személyiségi joga az alperes jogellenes magatartásával összefüggésben.

[22] A felperes jogi álláspontja szerint az alperes jogsértő magatartásán túl nincs bizonyítási kötelezettsége, mert köztudomású tény, hogy a dohányzás károsítja az egészséget. Ezzel ellentétben az alperes arra a jogi álláspontra helyezkedett, a jogsértő elhelyezésen túl a felperesnek igazolnia kell az egészségkárosodást is.

[23] A törvényszék az alperes jogi álláspontját osztotta. A felperes nem hivatkozott az egészséget érintő konkrét sérelemre, bekövetkezett hátrányra, csupán annak lehetőségére, veszélyére és arra a „köztudomású” tényre alapozta sérelemdíj iránti igényét, hogy a dohányzás károsítja az egészséget. A kialakult gyakorlat szerint azonban a személyiségi jogsérelem megállapítását csak a konkrétan megjelölt személyiségi jogsérelem (érdeksérelem) bekövetkezése alapozhatja meg, a jogsértés tényét tehát igazolni kell, csak további hátrány bizonyítása nem szükséges. Ez a perbeli esetben azt jelenti, a felperes egészségének hátrányos megváltozása teheti indokolttá a sérelemdíj iránti igényt, ennek hiányában a felperes által hivatkozott személyiségi jogsértés nem állapítható meg, ezért a törvényszék a keresetet, mint alaptalant elutasította, és a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a pereszt felperest kötelezte az IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján felszámított, a 3. § (6) bekezdése alapján az elvégzett munkával arányosan és a pertárgyértékhez is igazodó mérsékelt, a 4/A. § alapján áfával növelt összegű perköltség megfizetésére. A tárgyi költségfeljegyzési jog folytán az eljárás kezdetén meg nem fizetett illeték viselésére a felperest kötelezte a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján a 2023. január 1-ét megelőző irányadó szabályok szerint.

A felperes fellebbezése és az alperes fellebbezési ellenkérelme

[24] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását. Kérte továbbá az alperes marasztalását az első- és másodfokú perköltségében.

[25] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg az alperes jogsértését, mivel nem biztosította részére, hogy nem dohányzó zárkában helyezték el. Ugyanakkor a helyesen megállapított alperesi jogsértésből az elsőfokú bíróság tévesen vont le jogkövetkeztetéseket és utasította el a keresetet.

[26] Fenntartotta az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatait és kiemelte, a perben nem kellett a nyilvánvaló, köztudomású tényeket bizonyítania, már pedig az, hogy a dohányzás káros az egészségre, ilyen ténynek minősül. Ebből az alaphól kiindulva tévesen, iratellenesen és az alapvető logikai szabályokat sértően hibás az ítélet indokolása. Az alperes által elkövetett jogsértés az volt, hogy a felperest dohányzó emberek közé zárta. Köztudomású tény ugyanakkor, hogy a passzív dohányzás is káros az egészségre. Az egészségre káros fogalom azt jelenti, hogy ha ez az egészségre káros körülmény beáll, akkor az egészség károsodik. Ha az alperes egészségre káros környezetben van, akkor egészsége sérül, azaz a Ptk. 2:43. § a) pontját sértette a felperes magatartása. Az előbbiekre figyelemmel tehát fennáll az alperesi jogsértés, a felperesi sérelem és a kettő közötti ok-okozati összefüggés.

[27] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes marasztalását a másodfokú eljárás során felmerült perköltségében. Perköltségének összegét az IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján kérte megállapítani azzal, hogy a jogi képviselő áfa körbe tartozik.

[28] Álláspontja szerint a törvényszék helyesen állapította meg a tényállást, a bizonyítást teljeskörűen lefolytatta, az abból levont jogi következtetései helyesek, a bizonyítékokat megfelelően értékelte és az eljárás során eljárási szabálysértésre sem került sor, fenntartotta az eljárás során tett nyilatkozatait. Kiemelte, annak ellenére, hogy a felperes az egészségének a romlását állította, azt nem bizonyította az elsőfokú eljárásban az alperes kifejezett vitatása, illetve a bírói felhívás ellenére sem. Véleménye szerint ahhoz, hogy a felperes egészséghez fűződő személyiségi jogainak sérelme megállapítható legyen a felperesnek a sérelmezett időszak előtti egészségi állapotát, majd az azt követő esetleges negatív egészségügyi változásokat orvosi iratokkal kellett volna bizonyítani oly módon, hogy azok alátámasszák, a felperes egészségében bekövetkezett negatív változások az alperes által tanúsított magatartásnak az eredménye. A felperes e körben semmilyen bizonyítékot nem ajánlott fel, az egészségromlás így bizonyítatlan maradt, az elsőfokú bíróság a felperes keresetét megalapozottan utasította el.

Az ítéltábla döntésének indokai

[29] A fellebbezés nem alapos.

[30] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét csak az erre irányuló kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre azok korlátai között gyakorolhatja. Ilyen korlátnak minősül a fellebbezés Pp. 371. § (1) és (2) bekezdésében megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nemcsak az képez, a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik, továbbá a felülbírálati jogkörei közül melynek vagy melyeknek a gyakorlását kéri a másodfokú bíróságtól.

[31] A felperes fellebbezésében a Pp. 369. § (3) bekezdés a), c) és d) pontjára hivatkozással kérte, hogy az ítéltábla bírálja felül az elsőfokú ítélet anyagi jognak való megfelelőségét, ennek során minősítse okszerűtlennek a bizonyítás eredményét, vonjon le eltérő jogi következtetést az elsőfokú bíróság által megállapított tényekből, illetőleg mérlegelje felül az elsőfokú bíróságnak az anyagi jogi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörében hozott döntését, ennek eredményeként változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét, a kereset szerint állapítsa meg a személyiségi jogsértést, és marasztalja alperest az igényelt összegű sérelemdíjban.

[32] A felperes fellebbezésében fenntartotta álláspontját, hogy az alperesi intézet III. számú objektumában a perbeli időszakban rabtársai a zárkában dohányoztak, ő passzív dohányzásra kényszerült, mely egészséghez fűződő személyiségi jogát sértette, erre alapította

a sérelemdíj iránti igényét, melynek megfizetésére álláspontja szerint alperesi fegyintézet azért köteles, mert ezt az észlelés ellenére eltúrte, illetve csak késve tette meg az elhárításhoz szükséges intézkedéseket.

[33] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a tényállást és abból helyes jogkövetkeztetést vont le, megállapítva, hogy az alperes a felperest jogszabálysértő módon 2021. február 2. és 10. napja közötti időszakban nem dohányzóként dohányzó elítéltek között helyezte el, ezzel megsértve a Bvtv. 99. § (1) bekezdés e) pontját annak ellenére, hogy – amint azt a meghallgatott tanúk is alátámasztották – a felperes az újonnan behelyezett fogvatartottakkal együtt jelezte, hogy nem dohányzó, és több alkalommal kérte a megfelelő elhelyezést. Az alperes a felróhatóság hiányát nem tudta kimenteni, a felperes sikerrel bizonyította, hogy az alperes jogellenesen (felróhatóan) járt el, amikor a 244. számú zárkában helyezte el dohányzó elítéltek közé.

[34] Az elsőfokú bíróság ezt követően helyesen vizsgálta, sérült-e a felperes Ptk. 2:43. § a) pontja szerinti – a kereset jogalapjaként megjelölt – személyiségi joga az alperes jogellenes magatartásával összefüggésben. E körben elfoglalt álláspontjával – amennyiben nem fogadta el a felperes azon tényállítását, hogy önmagában a dohányzás köztudomásúan károsítja az egészséget – az ítéltábla is egyetért.

[35] A testi épséghez és egészséghez fűződő Ptk. 2:43. § a) pontja által nevesített személyiségi jog az ember számára biztosítja fizikai integritásának és szervezete működésének harmadik személyek általi háborítatlanságát. Minden olyan jogellenes magatartás megalapozza a polgári jogi igényérvényesítést, amely az ember életét, egészségi állapotát vagy testi épségét sérti. Ez valóban elkövethető mulasztással is, pl., ha a sérelmet hivatásbeli jogviszonyból eredő kötelezettség elmulasztásával okozzák [Nagykommentár a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez, szerkesztette: Vékás Lajos-Gárdos Péter, Ptk. 2:43. §-hoz fűzött magyarázat b) pont]. A felperes lényegében erre hivatkozott az alperes vonatkozásában.

[36] A Pp. 265. § (1) bekezdése szerint törvény eltérő rendelkezése hiányában a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek az érdekében áll, hogy azokat a bíróság valósnak fogadja el (bizonyítási érdek), a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének a következményeit is ez a fél viseli.

[37] Az egészséghez fűződő személyiségi jog megsértésének megállapításához a valós, tényleges egészségkárosodást az arra hivatkozónak kell bizonyítania, így annak a ténynek a bizonyítása, hogy a felperessel egy zárkában tartózkodó személyek dohányzása miatt 9 nap alatt a felperes egészsége károsodott a felperes bizonyítási érdekében állt. A felperes azonban ezen tényállítását az alperes vitatása, illetőleg az elsőfokú bíróság tájékoztatása ellenére a perben nem bizonyította, ezért a bizonyítás elmaradásának a következményeit a felperesnek kell viselni [Pp. 265. § (1) bekezdés].

[38] Az elsőfokú bíróság a bírói gyakorlat körében utalt a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.421/2020/6. számú eseti döntésére. A Szegedi Ítéltábla másik tanácsa által e körben hasonló tényállás mellett hozott döntése, annak jogi indokai továbbra is irányadó ítélkezési gyakorlatot tükröz, e döntés a bírósági határozatok gyűjteményében is megjelent. A felperes

hivatkozott az egészsége, mint személyiségi jog sérelmére, ugyanakkor maga sem állította az elsőfokú eljárásban, hogy egészsége a néhány napig tartó passzív dohányzás miatt ténylegesen megromlott, előadása tartalma alapján csupán annak lehetőségére, veszélyére utalt. Amint azt az elsőfokú bíróság is helyesen megállapította, a kialakult gyakorlat szerint azonban a személyiségi jogsértés megállapítását csak konkrétan bekövetkezett személyiségi jogsérelem alapozhatja meg, egészségkárosodás hiányában azonban sem a személyiségi jogsértés megállapítására, sem az emiatti szubjektív jogkövetkezmény (sérelemdíj) megállapítására nincs törvényes lehetőség akkor sem, ha az alperes oldalán a mulasztásban megnyilvánuló jogsértés fennállt (hasonlóan: Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.424/2021/7. szám).

[39] Megjegyzi az ítéltábla, az ítélkezési gyakorlat a sérelemdíj iránti igényt jelentéktelen, (bagatell) nem vagyoni hátrány esetén még akkor is alaptalannak találja, ha a személyiségi jogsértés objektíve ténye egyébként megállapítható (BDT 2017.3657. sz. eseti döntés).

[40] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta azzal az – időközbeni jogszabályváltozás miatt szükséges – pontosítással, hogy a 18 000 forint összegű elsőfokú eljárási illetéket a felperes – erre irányuló külön felhívás nélkül – az esedékesség napjáig köteles megfizetni a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételei számlájára.

[41] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni az alperesnek a jogi képviselével kapcsolatban felmerült IM rendelet 3. § (5) bekezdése szerinti ügyvédi munkadíját. Az alperes jogi képviselője a keresetlevélre benyújtott ellenkérelméhez csatolta az ügyvédi munkadíjára vonatkozó megállapodást, azonban a másodfokú eljárásban előterjesztett fellebbezési ellenkérelméhez ilyen megállapodást nem csatolt, csupán utalt az IM rendelet 3. § (5) bekezdése szerint megállapítható ügyvédi munkadíjra. Az ítéltábla ezért a pertárgy értékét figyelembe véve az IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdése alapján határozta meg az alperes jogi képviselőjét megillető másodfokú perköltség összegét, tekintettel a másodfokú eljárásban kifejtett tevékenységére (kis terjedelmű fellebbezési ellenkérelem) és arra, hogy az ügyben másodfokú tárgyalás tartására nem került sor.

[42] A feleket az ügyben az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. 62. § (1) bekezdés g) pontja szerint megillető illetékfeljegyzési jog folytán az előzetesen meg nem fizetett fellebbezési eljárási illetéket a Pp. 102. § (1) bekezdése értelmében a felperes köteles megfizetni.

[43] Tájékoztatja a felperest, hogy

- az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie,

- befizetése során közleményként fel kell tüntetni adóazonosító számát, valamint az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését és a bírósági ügyszámot.

[44] Figyelmezteti a felperest, amennyiben az illetéket annak esedékességekor nem fizeti meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerint késedelmi pótlékot kell fizetnie.

Szeged, 2023. március 2.

Dr. Hámori Attila s.k.

a tanács elnöke

Dr. Dobler László s.k.

előadó bíró

Dr. Tolna András s.k.

táblabíró